

ПРОГРАМА

фахових вступних випробувань

зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

Пояснювальна записка

Навчальну програму складено відповідно до типового навчального плану підготовки кваліфікованих робітників з професії “Обліковець з реєстрації бухгалтерських даних” згідно з вимогами ДСПТО 4121.К74039-2006 для абітурієнтів, які закінчили професійно-технічний навчальний заклад з вказаних професій.

Навчальна програма містить: витяг з освітньо-кваліфікаційної характеристики кваліфікованого робітника відповідної професії щодо знань та умінь; перелік тем і питань з навчальних предметів, що передбачені типовим навчальним планом; критерії оцінювання та список рекомендованої літератури.

Абітурієнт повинен:

- **знати:** нормативні, методичні та інші інструктивні матеріали з організації та ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності; основи облікової політики, систему регістрів бухгалтерського обліку, порядок і способи реєстрації інформації, правила документообороту і технологію оброблення інформації на підприємстві; систему і форми внутрішньогосподарського (управлінського обліку), звітності і контролю.
- **уміти:** перевіряти одержані первинні документи за формою та змістом, у разі відсутності на них обов’язкових реквізитів передавати їх керівнику підрозділу (відділу, управління) бухгалтерського обліку для прийняття рішення. Систематизувати одержані первинні документи, переносити інформацію, відображену в цих документах, у потрібному аналітичному розрізі до відомостей (допоміжних відомостей, аркушів-розшифровок), виводити підсумки цифрової інформації у цих документах за її видами, напрямками та періодами. На документах, дані яких включені бухгалтером до облікових регістрів, зазначати номер відповідних облікових регістрів і порядкові номери запису в них (номер рядка). Готувати проміжні розрахунки, необхідні для здійснення обліку господарських операцій, та подавати їх до розгляду. Готувати дані та форми документів для розрахункових операцій. Вносити записи в журнали обліку бланків суворої звітності, цінних паперів тощо. Здійснювати реєстрацію документів, які надходять в підрозділ (відділ, управління) бухгалтерського обліку. Комплектувати в хронологічному порядку документи після їх оброблення, нумерувати аркуші, складати внутрішній опис документів, засвідчувальний напис справи, підшивати або опрацьовувати, оформлювати обкладинку (титульний лист). Передавати до зберігання або вести формування, систематизацію та зберігання справ у структурному підрозділі.

ПРЕДМЕТ БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК

Тема 1. Бухгалтерський облік, його сутність і основи організації

Види обліку. Облікові вимірники. Завдання та вимоги до бухгалтерського обліку.

Тема 2. Предмет і метод бухгалтерського обліку

Предмет бухгалтерського обліку. Метод бухгалтерського обліку. Елементи методу. Об'єкти та принципи бухгалтерського обліку.

Тема 3. Бухгалтерський баланс

Поняття бухгалтерського балансу. Побудова балансу. Зміни у балансі викликані господарськими операціями. Типи змін.

Тема 4. Рахунки бухгалтерського обліку та подвійний запис

Поняття про рахунки бухгалтерського обліку, їх побудова та зв'язок з балансом. Рахунки активні та пасивні, їх характеристика. Подвійний запис, його сутність і значення. Кореспонденція рахунків. Прості та складні бухгалтерські проводки. Поняття про синтетичні й аналітичні рахунки, взаємозв'язок між ними.

Тема 5. Класифікація і план рахунків бухгалтерського обліку

Поняття та структура плану рахунків бухгалтерського обліку. Класифікація рахунків за економічним змістом та призначенням і структурою.

Тема 6. Первинне спостереження, документація та інвентаризація

Поняття та класифікація документів. Вимоги, що пред'являються до документів. Значення документів. Інвентаризація, її види та значення.

Тема 7. Облікові регістри та форми бухгалтерського обліку

Поняття, класифікація та значення облікових регістрів. Правила ведення облікових регістрів та способи виправлення помилок. Характеристика форм бухгалтерського обліку.

Тема 8. Облік грошових коштів

Документальне оформлення та облік касових операцій підприємства. Інвентаризація каси. Порядок відкриття та закриття поточного рахунку в банку. Документальне оформлення та облік грошових коштів на рахунках в банку.

Тема 9. Облік розрахункових операцій та інших активів

Облік розрахунків з покупцями і замовниками. Облік розрахунків з підзвітними особами. Облік розрахунків з іншими дебіторами.

Тема 10. Облік власного капіталу

Види капіталу, їх характеристика. Облік статутного, додаткового та

резервного капіталів. Облік нерозподіленого прибутку (непокритого збитку).

Тема 11. Облік основних засобів

Поняття та класифікація основних засобів. Значення та види оцінки основних засобів. Документальне оформлення та облік руху основних засобів. Сутність та методи нарахування амортизації основних засобів.

Тема 12. Облік запасів

Склад та класифікація запасів згідно П(С)БО 9 «Запаси». Оцінка запасів при надходженні та вибутті. Документальне оформлення та облік руху виробничих запасів.

Тема 13. Облік поточних зобов'язань

Облік кредиторської заборгованості та товари, роботи, послуги. Облік розрахунків за податками і зборами. Облік розрахунків за страхуванням.

Тема 14. Облік розрахунків з оплати праці

Форми і системи оплати праці в Україні. Основна та додаткова заробітна плата. Облік нарахування заробітної плати, відрахувань та утримань із заробітної плати, виплата заробітної плати.

Тема 15. Облік витрат

Класифікація та порядок визначення витрати на виробництво. Виробнича собівартість готової продукції. Облік витрат операційної, фінансової діяльності та витрат від надзвичайної діяльності.

Тема 16. Облік доходів

Завдання бухгалтерського обліку готової продукції та її реалізації. складський облік готової продукції та первинна облікова документація. Облік доходу (виручки) від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг. Облік інших операційних доходів та фінансових доходів. Поняття фінансових результатів і порядок їх формування та обліку.

Тема 17. Фінансова звітність

Звітність, її роль та значення в управлінні підприємством. Склад та призначення фінансової звітності. Вимоги, що ставляться до звітності. П (С) БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», його характеристика. Принципи побудови та заповнення бухгалтерської звітності. Організація складання фінансової звітності.

ПРЕДМЕТ ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

Тема 1. Підприємство в сучасній системі господарювання.

Підприємство як суб'єкт господарювання. Види підприємств. Цілі та напрямки діяльності підприємства. Правові основи функціонування підприємства.

Тема 2. Трудові ресурси.

Поняття персоналу підприємства. Показники та методи розрахунку продуктивності праці. Визначення чисельності окремих категорій працівників. Особливості формування персоналу закладів ресторанного господарства та підприємств торгівлі. Політика оплати праці. Форми та системи оплати праці, їх характеристика.

Тема 3. Капітал, виробничі фонди та нематеріальні ресурси.

Капітал – важлива складова ресурсного забезпечення діяльності підприємства. Виробничі фонди: характеристика та класифікація. Показники ефективності використання основних засобів. Оборотні засоби, їх склад і структура. Нормування оборотних засобів підприємства. Показники використання матеріальних ресурсів. Ефективність використання оборотних коштів підприємства.

Тема 4. Організація виробництва та його обслуговування.

Виробничий процес та його структура. Організаційні типи виробництва. Поняття "виробничий цикл". Методи організації виробництва.

Тема 7. Продукція: сутність, різновиди та конкурентоспроможність.

Поняття та вимірники обсягу продукції. Складання виробничої програми підприємства. Обчислення потреб у матеріальних ресурсах. Поняття та визначення конкурентоспроможності продукції.

Тема 8. Витрати підприємства.

Витрати підприємства, їх поняття, класифікація. Зміст і методика обчислення кошторису виробництва. Ціни в ринковій економіці, їх види. Елементи ціни виробника, роздрібною ціни підприємств торгівлі та закладів ресторанного господарства. Планування витрат від звичайної діяльності за їх видами. Методика планування витрат в цілому по підприємству. Прогнозування окремих видів витрат.

Тема 9. Результативність діяльності підприємства.

Дохід підприємства, його поняття та класифікація. Прибуток, його економічна суть. Економічна суть рентабельності, її види і порядок розрахунку. Завдання та методика визначення планових розмірів доходів, прибутку та рентабельності. Економічне обґрунтування плану доходів і прибутку

Тема 10. Антикризова діяльність.

Суть, мета і функції економічної безпеки підприємства. Завдання та форми реструктуризації підприємства. Поняття про банкрутство підприємства.

ПРЕДМЕТ ОСНОВИ СТАТИСТИКИ

Тема 1. Предмет і методологічна база статистики.

Статистика як суспільна наука, її поняття і завдання в умовах ринкової економіки. Предмет статистики, його специфіка і основні елементи. Основні категорії статистики. Метод статистики, його особливості

Тема 2. Статистичне спостереження.

Статистичне спостереження, його поняття, значення і завдання. План статистичного спостереження, його складові частини. Форми і види статистичного спостереження.

Тема 3. Зведення і групування статистичних даних.

Статистичне зведення, його суть, завдання, значення та складові. Групування, його суть. Основні види і завдання статистичних групувань. Групувальні ознаки, їх види. Види розподілу, їх елементи. Види рядів розподілу. Статистичні таблиці, їх зміст. Види статистичних таблиць. Графічні зображення, їх суть і значення. Основні елементи графіків. Види діаграм.

Тема 4. Абсолютні і відносні величини.

Абсолютні величини, їх суть і види. Вимірники абсолютних величин. Відносні величини, їх суть і значення. Види відносних величин, методика їх визначення. Умови застосування відносних величин.

Тема 5. Середні величини та показники варіації.

Середні величини, їх суть і значення. Умови застосування середніх величин. Види середніх величин. Методика визначення різних видів середніх величин. Мода, її поняття та методика розрахунку. Суть медіани та порядок її визначення. Варіація, її суть і значення. Абсолютні та відносні показники варіації, методика їх розрахунку.

ПРЕДМЕТ ФІНАНСИ

Тема 1. Предмет фінансової науки. Суть і функції фінансів

Предмет та значення фінансової науки. Необхідність, суть фінансів. Вихідні фінансові категорії. Об'єкти і суб'єкти фінансових відносин. Фінансові протиріччя. Сутність і механізм дії розподільчої функції. Сутність контрольної функції та необхідність фінансового контролю. Роль фінансів у суспільстві. Фінансове забезпечення процесу відтворення.

Тема 2. Фінансова система

Поняття фінансової системи. Внутрішня структура фінансової системи, її сфери та ланки. Призначення та специфічні ознаки сфер і ланок фінансової системи (Фінанси суб'єктів господарювання, страхування, державні фінанси,

міжнародні фінанси, фінансовий ринок). Засади функціонування фінансової системи. Основні завдання побудови національної фінансової системи. Організаційна структура фінансової системи, її характеристика. Організаційний склад фінансової системи України. Управління фінансовою системою та органи управління фінансами в Україні.

Тема 3. Фінанси суб'єктів господарювання

Фінанси підприємств, їх зміст та призначення. Організація фінансової діяльності суб'єктів господарювання. Фінансова діяльність та зміст фінансової роботи. Фінансова служба підприємства, її структура і функції. Фінансові категорії функціонування фінансів підприємств, їх характеристика.

Тема 4. Бюджет

Поняття, призначення та структура бюджету. Видатки бюджету, їх склад, напрямки, форми. Сутність та джерела формування доходу бюджету. Збалансування бюджету та його стан як фінансового плану. Поняття бюджетної системи та бюджетного устрою. Засади бюджетного устрою: виділення видів бюджетів, принципи побудови бюджетної системи, розмежування доходів і видатків між бюджетами, організація взаємовідносин між бюджетами. Поняття та складові бюджетного процесу. Методи та завдання бюджетного планування. Процедура бюджетного планування.

Тема 5. Спеціальні цільові фонди держави

Поняття та причини формування державних цільових фондів. Групи державних цільових фондів, їх особливості. Нормативно-правове забезпечення діяльності державних цільових фондів. Джерела формування та напрямки використання Пенсійного фонду. Джерела доходів і напрямки видатків Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності.

ПРЕДМЕТ ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ І ТЕХНОЛОГІЇ В ОБЛІКУ

Тема 1. Інформаційні системи і технології, їх роль в управлінні економікою.

Основні етапи розвитку інформаційних систем. Класифікація інформаційних систем. Загальні можливості та принципи організації інформаційних систем обліку.

Тема 2. Створення і функціонування інформаційних систем

Класифікація та вибір програмного забезпечення бухгалтерського обліку. Побудова облікового апарату в комп'ютерній бухгалтерії. Особливості програми "1С: Бухгалтерія". Основні режими роботи. Сервісні можливості програми "1С: Бухгалтерія". Принципи побудови системи захисту. Формування довідників нормативно-довідкової інформації.

Тема 3. Автоматизація обліку основних засобів

Інформаційне забезпечення автоматизації обліку основних засобів. Організація вхідної та нормативно-довідкової інформації. Відображення вихідної інформації. Ведення обліку основних засобів із допомогою програми "1С: Бухгалтерія".

Тема 4. Автоматизація обліку матеріальних цінностей

Загальна характеристика задач обліку матеріальних цінностей. Інформаційне забезпечення автоматизації обліку матеріальних цінностей. Порядок формування довідників нормативно-довідкової інформації автоматизованих завдань обліку матеріальних цінностей. Ведення обліку матеріальних цінностей із допомогою програми "1С: Бухгалтерія."

Тема 5. Автоматизація обліку праці та заробітної плати.

Загальна характеристика задач із обліку праці та заробітної плати. Організація та ведення інформаційної бази з обліку праці та заробітної плати. Ведення обліку праці та заробітної плати із допомогою програми "1С: Бухгалтерія".

Тема 6. Автоматизація обліку фінансово-розрахункових операцій

Загальна характеристика задач обліку фінансово-розрахункових операцій. Інформаційне забезпечення автоматизації обліку фінансово-розрахункових операцій. Організація та ведення інформаційної бази з обліку фінансово-розрахункових операцій. Ведення обліку фінансово-розрахункових операцій з допомогою програми "1С: Бухгалтерія".

Тема 7. Автоматизація обліку витрат на виробництво

Загальна характеристика задач обліку витрат на виробництво. Інформаційне забезпечення автоматизації обліку витрат на виробництво. Ведення обліку витрат на виробництво із допомогою програми "1С: Бухгалтерія".

Тема 8. Автоматизація обліку готової продукції та її реалізації

Загальна характеристика задач обліку готової продукції та її реалізації. Порядок формування довідників нормативно-довідкової інформації автоматизованих завдань обліку готової продукції. Ведення обліку готової продукції та її реалізації із допомогою програми "1С: Бухгалтерія".

Тема 9. Автоматизація зведеного обліку і складання звітності

Особливості зведеного обліку та звітності при використанні АРМ. Взаємозв'язок комплексу задач зведеного обліку та звітності з іншими АРМ. Процес автоматизованої обробки облікової інформації. Контроль і аналіз зведених даних із використанням АРМ бухгалтера.

Критерії оцінювання

Оцінка виставляється за 200 бальною системою відповідно до основних критеріїв та показників рівня знань, умінь, виявлених абітурієнтом.

Оцінка “5” виставляється:

- студент виявляє особливі творчі здібності;
- вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача;
- знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях;
- переконливо аргументує відповіді;
- самостійно розкриває власні обдарування і нахили.

Оцінка “4” виставляється:

- студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача в цілому самостійно застосовувати її на практиці;
- контролювати власну діяльність;
- виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.

Оцінка “3” виставляється:

студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих; відтворення абітурієнтом навчального матеріалу не в повному обсязі без достатнього його розуміння, поверхнєве знання основних понять, спрощений виклад матеріалу.

Оцінка “2” виставляється за: поверхнєві знання програмного матеріалу, які засвідчують про незадовільні знання матеріалу.

Під час відповіді на питання студент допускає суттєві помилки.

Рекомендована література

Нормативна база (зі змінами і доповненнями)

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010р. № 2755-УІ.
2. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16.07.1999р. № 996 – XIV (зі змінами та доповненнями).
3. Закон України “Про оплату праці” від 23.01.1997р. № 20/ 97 – ВР (зі змінами і доповненнями).
4. Закон України “Про відпустки” від 15 листопада 1996р. № 504 / 96 – ВР (зі змінами та доповненнями).
5. Закон України „Про цінні папери і фондовий ринок” від 23.02.2006 № 3480-IV (зі змінами та доповненнями)
6. Закон України „Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування” від 08.07.2010 р. № 2464-VI.
7. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 „Загальні вимоги до фінансової звітності”. Затверджено наказом-Мінфіну України від 07.02.2013 р. № 73.
8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 „Основні засоби”. Затверджено наказом Мінфіну України від 27.04.1999 р. № 92.
9. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 „Нематеріальні активи”. Затверджено наказом Мінфіну України від 18.10.1999 р. № 242.
10. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 „Запаси”. Затверджено наказом Мінфіну України від 20.10.1999 р. № 246.
11. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 „Дебіторська заборгованість”. Затверджено наказом Мінфіну України від 08.10.1999 р. №237.
12. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 „Зобов’язання”. Затверджено наказом Мінфіну України від 31.01.2000 р. № 20.
13. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 „Фінансові інвестиції”. Затверджено наказом Мінфіну України від 26.04.2000 р. № 91.
14. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 „Фінансові інструменти”. Затверджено наказом Мінфіну України від 30.11.2001 р. № 558.
15. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 „Оренда”. Затверджено наказом Мінфіну України від 28.07.2000 р. №181.
16. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 „Доходи”. Затверджено наказом Мінфіну України від 29.11.1999 р. № 290.
17. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 „Витрати”. Затверджено наказом Мінфіну України від 31.12.1999 р. № 318.
18. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 „Податок на прибуток” Затверджено наказом Мінфіну України від 28.12.2000 р. № 353.
19. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 18 „Будівельні контракти” Затверджено наказом Мінфіну України від 28.04.2001 р. № 205.
20. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 „Об’єднання підприємств”. Затверджено наказом Мінфіну України від 07.07.1999 р. № 163.
21. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 „Вплив змін валютних курсів”. Затверджено наказом Мінфіну України від 10.08.2000 р. № 193.
22. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 22 „Вплив інфляції”. Затверджено наказом Мінфіну України від 28.02.2002 р. № 147.

23. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 23 „Розкриття інформації відносно пов’язаних сторін”. Затверджено наказом Мінфіну України від 18.06.2001р. №303.

24. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 24 „Прибуток на акцію”. Затверджено наказом Мінфіну України від 16.07.2001 р. № 344

25. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 „Виплати працівникам”. Затверджено наказом Мінфіну України від 28.10.03 р. №601.

26. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 27 „Діяльність, що припиняється”. Затверджено наказом Мінфіну України від 07.01.2003 р. № 617.

27. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 28 „Зменшення корисності активів”. Затверджено наказом Мінфіну України від 24.12.2004 р. № 817.

28. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 29 „Фінансова звітність за сегментами”. Затверджено наказом Мінфіну України від 15.05.2005 р. № 412.

29. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 „Біологічні активи”. Затверджено наказом Мінфіну України від 18.11.2005 р. № 790.

30. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 31 „Фінансові витрати”. Затверджено наказом Мінфіну України від 28.04.2006 р. № 415.

31. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 32 „Інвестиційна нерухомість”. Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 02 липня 2007 р. № 779

32. Постанова КМУ від 29.09.2001 р. № 1266 „Про порядок обчислення середньої заробітної плати (доходу) для розрахунку виплат за загальнообов’язковим державним соціальним страхуванням”.

33. Постанова КМУ від 08.02.1995 р. № 100 „Про порядок обчислення середньої заробітної плати” .

34. Інструкція про службові відрядження в межах України та закордон, затверджена наказом МФУ від 13.03.98 р. № 59

35. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні. Постанова правління НБУ від 29.12.2017 р. № 148.

36. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: Наказ Міністерства фінансів України від 24.05.1995 р. № 88.

37. Положення про інвентаризацію активів та зобов’язань: Затверджене наказом Міністерства фінансів України від 02 вересня 2014 року № 879.

38. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань і господарських операцій підприємств і організацій. Наказ МФУ від 30.11.99 №291.

39. Бачинський В.І. та ін. Бухгалтерський облік (загальна теорія): Навч.посіб. – Львів: «Магнолія 2006», 2010.

40. Білуха М.Т. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник для ВНЗ - К., 2000.

41. Бухгалтерський фінансовий облік: Підручник для вузів. - 5 вид., переробл. і доп. / За ред. Ф.Ф. Бутинця. - Житомир, 2003.

42. Васюта-Беркут О.І., Шепітко Г.Ф. Теорія бухгалтерського обліку: Навч.посібник для ВНЗ.-К.:МАУП, 2001.

43. Вдовенко Л.О., Сушко Н.М., Фаюра Н.Д. Фінанси: Навч. посіб - К.: Центр учбової літератури, 2010.-152 с.

44. Вери́га Ю.А., І Волошин А.М. Бухгалтерська фінансова звітність підприємства: Навч. Пос. — К.: НМЦ "Укоопосвіта", 2002.
45. Горкавий В.К. Статистика: Навчальний посібник. — К. : Алерта, 2012. — 608 с.
46. Грабова Н.М. Теорія бухгалтерського обліку: Навч.пос для ВНЗ.- К.: А.С.К., 2002.
47. Кужельний М.В.Теорія бухгалтерського обліку: Підручник.для ВНЗ.-К., 2001.
48. Нашкерська Г.В. Бухгалтерський облік: Навч. посіб. - К: ЦНЛ, 2004.
49. Пістунов І.М. Інформаційні системи в фінансово-кредитних установах. Навч. Посіб. - К.ЦУЛ, 2013.
50. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік оподаткування і звітність:Підручник. К.: Алерта, 2016.
51. Шваб Л.І. Економіка підприємства. Підручник. — К.: Каравела, 2011.